

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 1To/128/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1621010259
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamko
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1621010259.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Šamka a sudcov Mgr. Marcely Kosovej a JUDr. Jána Goliana, PhD. v trestnej veci proti obžalovanej X. Q., stíhanej pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák., o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Malacky sp. zn. 1T/43/2021 zo dňa 29.06.2022, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30.novembra 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. z r u š u j e sa rozsudok Okresného súdu Malacky sp. zn. 1T/43/2021 zo dňa 29.06.2022 vo výrokovej časti I., ktorou bola obžalovaná X. Q. oslobodená spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky zo dňa 07.06.2021 sp. zn. 1Pv/305/19.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Malacky vo výrokovej časti I. bola obžalovaná X. Q. podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodená spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky zo dňa 07.06.2021 sp. zn. 1Pv/305/19/1106, ktorý je kládol za vinu spáchanie zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

spolu s obvinenou F. X. v období od marca do októbra 2018 obe obvinené spoločne navštevovali poškodeného J. O. v mieste jeho bydliska v E. č. XXX a pod rôznymi zámienkami, najmä však s prísľubom vybavenia pôžičky menovaného presviedčali, aby išiel s nimi, pričom keď odmietol, tak ho donútili nastúpiť do motorového vozidla, ktorým práve prišli, následne ho takto minimálne dňa 07.09.2018 zaviezli do pobočky Slovenskej Sporiteľne, a.s. v Malackách, na ulici Kláštorne nám. 1160/5, kde podpísal dve žiadosti o úver, ktoré ním boli následne ešte v ten istý deň stornované, tiež do pobočky Poštovej banky, a.s. v Malackách na Zámockej ulici 8, kde podal žiadosť o spotrebiteľský úver, ktorý však nebol čerpaný, ďalej ho dňa 11.09.2018 proti jeho vôli vzali do pobočky Prvej Stavebnej Sporiteľne, a.s. v Malackách na ulici Kláštorne nám. 66/4, kde podpísal Zmluvu o stavebnom sporení č. 4612760 2 01, do pobočky Poštovej banky v Malackách na Zámockej ulici 8, kde podpísal Zmluvu o osobnom účte, do predajne Okay v OC Malavia v Malackách na ulici Pezinská, kde na základe inštrukcií obv. X. uzavrel Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX so Všeobecnou úverovou bankou, a.s. (Quattro), čím bol takto pošk. J. O., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bytom E. XXX opakovane obmedzovaný na osobnej slobode, bol nútený presúvať sa na rôzne miesta a zotrvať na určitom mieste proti svojej vôli, pretože nebolo dokázané, že vo vzťahu k obžalovanej X. Q. sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaná stíhaná.

Proti tejto výrokovej časti I. rozsudku podal odvolanie prokurátor, ktoré písomne odôvodnil tak, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a dospel k nesprávnym skutkovým záverom a zároveň posúdil vec

nesprávne v zmysle Trestného zákona, pričom s výrokom o oslobodení obžalovanej spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Tr. por. sa nemožno stotožniť. Prokurátor poukázal na znenie skutkovej podstaty stíhaného zločinu obmedzovania osobnej slobody ako aj na to, že podstatou skutku uvedeného v obžalobe je to, že obžalované osoby konali proti vôli poškodeného, čo postačí na naplnenie skutkovej podstaty žalovaného prečinu aj bez toho, aby sa voči poškodenému dopustili vonkajšieho násillia. Prokurátor považuje časť odôvodnenia napadnutého rozsudku za nelogickú, nakoľko okresný súd konštatuje, že sa stíhaného skutku dopustila aj obžalovaná X. Q., teda, že skutok spáchali obe obžalované, avšak následne uzná za vinnú len jednu z nich a druhú oslobodí spod obžaloby. Podľa názoru prokurátora okresný súd bagatelizuje priznanie obžalovanej X. a nepripisuje mu žiadny význam. Tá však bola vypočítaná viackrát, pričom jej výpoveď korešponduje s tým, že sa skutok stal. Obžalovaná X. dokázala dostatočne popísať účasť obžalovanej Q. na spáchanom skutku, túto dokázal opoznať aj samotný obžalovaný. Sporným sa súdu javilo to, či obžalovaná X. naplnila znaky skutkovej podstaty stíhaného zločinu, pričom ak bol súd negatívneho názoru, mal aplikovať ustanovenie § 285 písm. b) Tr. por. Prokurátor v zmysle § 311 ods. 4 Tr. por. navrhol doplniť dokazovanie vyšetrením poškodeného psychológom, ktorý by zodpovedal otázky, ako vníma a prežíva udalosti poškodený, aké sú jeho schopnosti interpretovať tieto udalosti, prípadne aké sú reakcie na negatívne prejavy okolia a podobne. Prokurátor nepovažuje za správne, ako súd hodnotil výpovede poškodeného a rozpory v nich, ktoré hodnotil ako by išlo o bežného a zdravého jedinca. Súd vôbec nezohľadnil vo svojich hodnotiacich úvahách aspekt psychickej zaostalosti poškodeného a jeho prípadnú neschopnosť správne si udalosti zapamätať, popísať a interpretovať. Navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací podľa § 317 ods.1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku a zistil, že podané odvolanie prokurátora je dôvodné. Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevyssporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Podľa § 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec spravidla súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu pojednal a rozhodol.

Krajský súd konštatuje, že vadami napadnutého rozsudku v zmysle § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. sú také vady, ktorými trpí sám rozsudok (R III/1966). Tieto vady spôsobujú, že v odvolacom konaní nie je možné buď vôbec preskúmať správnosť napadnutého rozsudku alebo, že by odvolací súd musel sám vytvárať skutkové zistenia v rozsahu presahujúcom apelačný rámec jeho rozhodovania a nahrádzať tak vlastne činnosť súdu prvého stupňa. Vadou rozsudku sú aj prípady, v ktorých je odôvodnenie rozsudku nejasné, či nelogické alebo ak sú skutkové zistenia v rozpore a súd rozpory neodstránil (primerane R III/1966).

Krajský súd z predloženého spisového materiálu zistil, že v danej veci bola podaná obžaloba za spáchanie vyššie citovaného skutku nielen na X. Q., ale aj na F. X.. Obidvom obžalovaným kládol prokurátor za vinu spáchanie skutku uvedeného v bode 1 obžaloby, ktorý právne kvalifikoval ako zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. spáchaný spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák.

Vo vzťahu k tomuto skutku obžalovaná F. X. na hlavnom pojednávaní urobila vyhlásenie o vine, ktoré bolo následne okresným súdom prijaté s tým, že dokazovanie sa vykonávalo len vo vzťahu k obžalovanej X. Q., ktorá urobila vyhlásenie, že je nevinná zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Okresný súd po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní rozhodol tak, že obžalovanú X. Q. oslobodil zo spáchania skutku uvedeného v bode 1 obžaloby (napadnutý výrok I. rozsudku okresného súdu) a

obžalovanú F. X. vo výrokovej časti II. uznal vinnou skutkovo aj právne v zmysle podanej obžaloby a uložil jej podmienený trest odňatia slobody. Vo vzťahu k obžalovanej F. X. nadobudla výroková časť II. rozsudku okresného súdu právoplatnosť dňom 08.07.2022.

Z výrokovej časti II. rozsudku okresného súdu, ktorý sa týka už právoplatne odsúdenej F. X. teda vyplýva, že skutok uvedený v bode 1 obžaloby (ktorý sa týka aj spoluobžalovanej X. Q.) sa nepochybné stal, má znaky trestného činu a spáchala ho minimálne už právoplatne odsúdená F. X..

Vzhľadom k uvedenému považuje krajský súd za nesprávny postup okresného súdu, ktorý na jednej strane dospel k záveru, že sa skutok uvedený v bode 1 obžaloby stal a je trestným činom (výroková časť II. rozsudku) a na strane druhej dospel k záveru, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je stíhaná obžalovaná X. Q., hoci tá je trestne stíhaná za totožný skutok uvedený v bode 1 obžaloby ako bola trestne stíhaná už odsúdená F. X.. Výrokové časti I. a II. napadnutého rozsudku si teda vzájomne odporujú, čo spôsobuje vadnosť rozsudku, pričom právoplatnou výrokovou časťou II. rozsudku už má okresný súd vyriešenú otázku existencie skutku ako aj to, že ide o trestný čin a preto už vo vzťahu k spoluobžalovanej X. Q. nemôže rozhodnúť postupom podľa § 285 písm. a) a ani písm. b) Tr. por. Ak by bol okresný súd názoru, že prokurátor neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k obžalovanej X. Q., mohol by postupovať len podľa § 285 písm. c) Tr. por., t. j., že nebolo preukázané, že sa stíhaného skutku dopustila aj obžalovaná X. Q.. Práve táto skutočnosť bola nosným kasačným dôvodom výrokovej časti I. napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o ďalšie dôvody zrušenia výrokovej časti I. napadnutého rozsudku, tak krajský súd sa stotožňuje s odvolaním prokurátora v tom, že odôvodnenie výrokovej časti I. pôsobí v niektorých smeroch protirečivo a nezrozumiteľne. Okresný v odôvodnení (s. 10-11) najskôr cituje podstatné skutkové okolnosti vychádzajúce z bodu 1 obžaloby so záverom, že je nepochybné, že sa ich dopustili obžalovaní F. X. a X. Q., avšak následne toto svoje konštatovanie poprie tým, že je sporné, či obžalovaná Q. poškodeného donútila nastúpiť do vozidla a proti jeho vôli ho brala do pobočiek finančných inštitúcií, teda či je páchatelkou stíhaného zločinu obmedzovania osobnej slobody.

Táto časť odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa názoru krajského súdu skôr inklinuje k tomu, že okresný súd pochyboval o tom, či obžalovaná X. Q. naplnila všetky znaky skutkovej podstaty stíhaného zločinu, teda či sa dopustila trestného činu. Ak je to tak, tak potom je toto odôvodnenie úplne v rozpore s výrokovou časťou I., v ktorej okresný súd uvádza, že nebolo preukázané, že sa skutok stal (či je to tak však nie je jasné, nakoľko okresný súd v závere svojho odôvodnenia cituje judikatúru najvyššieho súdu k zásade in dubio pro reo, čo by zase nasvedčovalo tomu, že buď spochybňuje skutkové okolnosti prípadu alebo účasť obžalovanej X. Q. na ňom). V tomto smere krajský súd opätovne pripomína, že okolnosť, či sa skutok uvedený v bode 1 obžaloby stal a či má znaky trestného činu už okresný súd vyriešil výrokovou časťou II. napadnutého rozsudku, ktorá už nadobudla právoplatnosť. Ak teda zostalo niečo sporné, tak to môže byť len to, či sa skutku uvedeného v bode 1 obžaloby dopustila aj obžalovaná X. Q. (ak nie, tak prichádza do úvahy postup podľa § 285 písm. c) Tr. por.) a ak áno potom to, či je spolupáchatelom tohto trestného činu s odsúdenou F. X., respektíve, či jej konanie vykazuje len znaky napríklad účasti vo forme pomoci a podobne.

Pokiaľ ide o vykonané dokazovanie, tak podľa názoru krajského súdu postupoval okresný súd nesprávne, keď vyhovel návrhu prokurátora na čítanie výpovedí poškodeného J. O. z prípravného konania a to bez toho, aby poškodený na hlavnom pojednávaní vypovedal. Krajský súd je názoru, že ak to bude možné, tak je nevyhnutné, aby poškodený vypovedal osobne na hlavnom pojednávaní. V tomto smere odvolací súd zdôrazňuje, že skutok uvedený v bode 1 obžaloby je vystavaný takmer výlučne na výpovedi poškodeného a preto je nevyhnutné, aby poškodený vypovedal na hlavnom pojednávaní, t. j. aby mal prokurátor ako nositeľ dôkazného bremena možnosť ho na hlavnom pojednávaní vypočuť a aby mala obhajoba možnosť klásť poškodenému otázky. Pre krajský súd je pomerne prekvapivé, že prokurátor navrhol výpoveď tohto pre obžalobu kľúčového svedka na hlavnom pojednávaní len prečítať. To platí o to viac, keď sám prokurátor v priebehu prípravného konania vyslovil možné pochybnosti o vierohodnosti výpovede poškodeného (č. I. 193), keď zo spisového materiálu má vyplývať možná mentálna zaostalosť poškodeného a keď prokurátor v podanom odvolaní vytýka súdu, že hodnotil výpoveď poškodeného akoby išlo o bežného zdravého jedinca, napriek tomu, že súdu nepredložil žiadny objektívny dôkaz (napríklad lekársky nález), že by o bežného zdravého jedinca ísť nemalo.

Pokiaľ prokurátor ako nositeľ dôkazného bremena žiada uznať vinu zo spáchania skutku hlavne na základe výpovede poškodeného, ktorého považuje za psychicky zaostalého, tak by malo byť povinnosťou prokurátora, aby predložil o tejto zaostalosti poškodeného aj dôkazy. Ak teda prokurátor navrhuje v podanom odvolaní, že by súd mal doplniť dokazovanie vyšetrením poškodeného znalcom psychológom, tak je to práve prokurátor a nie súd, ktorý by mal takýto znalecký posudok zabezpečiť. Prokurátor je stranou v konaní pred súdom a rovnako ako obžalovaný môže v konaní pred súdom predložiť znalecký posudok na jeho vykonanie na hlavnom pojednávaní a nepotrebuje k tomu žiadne úkony súdu (nebolo by to prvýkrát, čo by prokurátor v konaní pred súdom predložil znalecký posudok, ktorý si dal vypracovať). V tomto smere poukazuje odvolací súd aj na ustanovenie § 234 ods. 4 Tr. por. podľa ktorého po podaní obžaloby môže prokurátor uložiť policajtovi zabezpečiť dôkaz, ktorý potrebuje vykonať v konaní pred súdom.

Všetky tieto okolnosti nasvedčujú tomu, že je nevyhnutné vypočuť poškodeného na hlavnom pojednávaní k všetkým podstatným skutkovým okolnostiam; čo je úlohou prokurátora ako nositeľa dôkazného bremena. K uvedenému odvolací súd dodáva, že v prípade ak ide o svedka, ktorého výpoveď má rozhodujúci význam pre posúdenie stíhaných skutkových okolností, je možné výpoveď takéhoto svedka z prípravného konania prečítať na hlavnom pojednávaní iba za predpokladu naznačeného v ustanovení § 263 ods. 3 Tr. por. (t. j., že svedok zomrel, je na neznámom mieste, odoprel vypovedať a podobne). Ak tieto okolnosti nie sú dané, potom by mal súd trvať na tom, že chce takého svedka vidieť osobne v pojednávacej miestnosti a chce mať možnosť pozorovať jeho výpoveď. Túto možnosť súdu vstúpiť do návrhového oprávnenia prokurátora možno vyvodiť z ustanovenia § 263 ods. 1 Tr. por., kde je ako jedna z podmienok čítania výpovedí svedka z prípravného konania na hlavnom pojednávaní uvedené aj to, že „súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný“.

V ďalšom priebehu trestného konania bude preto potrebné, aby sa súd prvého stupňa opätovne zaoberal skutkom uvedeným v bode 1 obžaloby vo vzťahu k obžalovanej X. Q. a aby na hlavnom pojednávaní doplnil dokazovanie a to minimálne výsluchom poškodeného, ak to bude možné, ďalej, aby poskytol prokurátorovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku, ktorým navrhol doplniť dokazovanie v podanom odvolaní a na jeho následné predloženie súdu a obžalovanej a aby následne v rozhodnutí svoje úvahy, či závery o skutkovom stave, vykonaných dôkazoch, či právnej kvalifikácii skutku vyložil v odôvodnení presvedčivým (preskúmateľným) spôsobom.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.